

Trygge fællesskaber i dansk

Tema:
Vores læseklub

Læringsmål

Jeg oplever, at læsning er rart og brugbart. Både når jeg læser alene og sammen med andre.

Fælles mål

Læsning (efter 6. klasse)

- Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge.

Forberedelse (fase 2)

- Eleven kan sammenholde teksters formål og indhold med læseformål.
- Eleven har viden om teksters formål og om læseformål.

Vurdér selv, hvor mange lektioner og uger, du vil sætte af til at skabe det trygge og motiverende læsefællesskab.

Baggrund

Læsning skal holdes ved lige, trænes og bruges meningsfuldt, så det også på mellemtrinnet, i udskoling og i videre uddannelsesforløb er en funktionel kompetence i forhold til vanskeligere stof. Det er muligt at udvikle sig som læser gennem hele livet. Men for nogle kan det føles ensomt og svært, hvis de ikke deler oplevelsen med andre – fx gennem højtlesning eller ved at tale om bogen efter læsning. Læsningen bliver sjovere, når det foregår sammen med andre. Det kan også blive nemmere for eleverne at holde sig selv og hinanden til ilden.

Læseklubber er derfor en god måde at skabe en ramme om læsningen, så den bliver et trygt og inkluderende fællesskab frem for en individuel aktivitet. Det fællesskabende kan være nøglen til, at elever, der ellers ville være i fare for at falde fra læsningen, alligevel kobler sig på.

Klassen kan løbende have forskellige fælles aktiviteter omkring det at læse, inspirere hinanden og skabe et fællesskab omkring læsning. Måske har skolen en tradition for læsebånd - hér kan aktiviteterne indgå i en periode - eller det kan være et fast fokus i dansktimerne i kortere eller længere perioder.

Sådan gør du:

Introduktion

Fortæl klassen, at de det næste stykke tid skal lave en læseklub. Formålet med klubben er, at de sammen skal inspirere hinanden ved at fortælle hinanden om god og sjov læsning. Et andet formål med klubben er, at det skal være hyggeligt og en god oplevelse at læse, og at de må læse frit – lige det emne og den genre, de har lyst til.

OBS

- Er der elever, som har brug for mere forklaring end andre for at forstå, hvad en læseklub er?
- Er der elever, for hvem det kan virke uoverskueligt, at der ikke er sat en fast ramme for hvad og hvor meget, de skal læse. Hvis dette er tilfældet, skal du sørge for at hjælpe den pågældende elev med læsemateriale og aftale et sideantal, der er passende for eleven.

Opstartsøvelse – Klassens klubaftaler

Sæt eleverne sammen i grupper af tre-fire.

Hver gruppe skal komme med deres bud på klassens klubaftaler, som beskriver, hvordan man er en god klubkammerat. Det kan fx være: ”vi hjælper hinanden med at finde bøger”, eller ”vi er stille i klubtiden, når vi læser”. Lad grupperne snakke om, hvad en god klub indebærer:

- Skal klubben have et navn, et slogan, et logo?
- Hvordan er man sammen på en god måde i en klub?
- Hvornår kan en klub være en dårlig ting?

Lav en fælles opsamling i klassen, hvor du noterer klassens klubaftaler på en planche. Du kan hænge klubaftalerne op på en væg i klassen, som fremadrettet fungerer som jeres læseklubvæg.

OBS

- Overvej, hvilken gruppesammensætning der vil skabe størst engagement og størst tryghed. Det vil være forskelligt, om det giver mest mening at inddele efter fagligt niveau, så eleverne kan spejle sig i hinanden, eller så de kan hjælpe hinanden – eller om de skal være sammen med nogle, der socialt kan inspirere og give tryghed i gruppen.
- Er der elever, der har brug for at få en særlig opgave ift. til at kunne bidrage værdigt ind i klubbens fællesskab? Det kan være dem, der designer logo, kommer med et bud på navn til klubben eller pynter klassens klubvæg.
- Overvej, om nogle elever kan blive udstillet eller positioneret uheldigt i denne øvelse.

Aktivitet 1 - Bibliotekstur og klubskaabelon

Læseklubbens første aktivitet er en fælles udflugt til biblioteket. Her er formålet, at grupperne hjælper hinanden med at komme godt fra start og finde læsemateriale.

Sæt rammen for de samværsregler, der er på biblioteket og snak om, hvordan eleverne kan lykkes med at overholde reglerne. Tal med klassen om, hvordan de kan inspirere og hjælpe hinanden med at finde gode bøger. Sørg for at inspirere eleverne til forskellige temaer og genrer. Du kan vise dem både skøn- og faglitteratur og evt. få fat i nogle gode børneaviser.

Når I er tilbage fra biblioteksturen, skal du introducere eleverne for klubskaabelonen (opgavearket). Skabelonen fungerer som et dialogværktøj til de gruppefremlæggelser, som eleverne skal lave senere. Her skal eleverne fortælle de andre, hvad deres bog handler om, og hvorfor den er god. Eleverne må gerne tegne og dekorere deres klubskaabelon.

Det er vigtigt at rammesætte over for eleverne, at det ikke handler om at producere flest skabeloner. Formålet er at hjælpe hinanden med at få lyst til at læse. Derfor kan I også hænge de udfyldte skabeloner op på klassens fælles klubvæg, så alle kan blive inspireret af hinandens læseoplevelser.

OBS

Vær opmærksom på, om der er nogle elever, der har vanskeligt ved at udfylde klubskaabelonen. Overvej, hvordan du hjælper dem, så de også kan bidrage i gruppen og på klassens klubvæg.

Aktivitet 2 - Klubtid

Nu er det tid til at komme i gang med læsningen. Du skal fortælle eleverne, at det ikke er en læsekonkurrence, og at det ikke handler om at læse flest sider. Det handler om at få en god læseoplevelse på det niveau, der passer til hver enkelt elev.

Overvej rammerne for klubben:

- Må eleverne medbringe puder og tæpper?
- Kan eleverne sidde og ligge andre steder end normalt, når de har klubtid?
- Må eleverne læse højt for hinanden?
- Skal klassen ind i mellem have noget hyggeligt at spise (frugt/snack) i klubtiden?

Du kan fx vælge, at klubtiden skal være fast én lektion om dagen alt efter, hvilke øvrige aktiviteter du har på programmet i dansk.

OBS

Sørg for, at du kender til de forskellige elevers læseniveau, interesser og behov for evt. støtteværktøjer, så du kan guide dem og sikre, at de får læst.

Aktivitet 3 – Inspirationsmøde

Når en elev er færdig med et læsemateriale, skal eleven udfylde en klubskafeon.

Når du vurderer, at en del elever er klar med en udfyldt klubskafeon, laver du en gruppeøvelse. Her skal eleverne i grupper på fire-fem holde inspirationsmøde, hvor de fremlægger deres anmeldelser for hinanden.

Inden du sender eleverne ud i grupperne, skal du instruere dem i, hvordan de skal fremlægge for hinanden: Eleverne skal en ad gangen fremlægge deres anmeldelse med udgangspunkt i deres klubskafeon. De andre i gruppen lytter uden at afbryde. Efter hver elevs fremlæggelse kan de tage en runde, hvor eleverne i gruppen kan stille spørgsmål til den kammerat, som har fremlagt.

Du vurderer, om det giver mening, at hele klassen holder inspirationsmøder samtidigt, eller om du samler grupperne løbende i takt med, at de bliver færdige med deres bøger. Det vil være meget forskelligt, hvornår eleverne bliver færdige med deres bøger og dermed får udfyldt en klubskafeon. Nogle låner tykke bøger og når at læse en bog, mens andre låner tyndere bøger og når at læse flere. Derfor behøver alle eleverne ikke at have læst færdigt, når de skal indgå i gruppen. Det er heller ikke nødvendigt, at alle elever i gruppen fremlægger, når de er samlet.

Du kan afholde inspirationsmøder flere gange undervejs i jeres forløb, så eleverne kan inspirere hinanden til nye læseoplevelser.

OBS

- Det kan være sårbart og lægge op til konkurrence, hvis inspirationsmøderne bliver holdt for ofte.
- Vær igen opmærksom på, hvordan du sammensætter grupperne.
- Eleverne må gerne fortælle mere om bogen, end de har skrevet i klubskafeonen. Det giver de elever, som er stærkere mundtligt end skriftligt, bedre mulighed for at deltage.

Afslutning - Præsentation

Efterhånden som eleverne bliver færdige med deres klubskafeoner, hænger de dem op til fælles inspiration på klubvæggen. På væggen er der også plads til små lapper med gode citater, billeder og tegninger eller ahaoplevelser, som eleverne har fået i forbindelse med deres læsning. Eleverne kan enkeltvis eller i fællesskab pynte væggen, så den kan fortsætte med at inspirere.

Du kan med et passende interval samle klassen foran klubvæggen og tale om klubbens samlede læseoplevelser. Her kan eleverne på skift melde sig på en taleliste, så de kan inspirere hinanden og fortælle hele klassen om deres læseoplevelse.

Du beslutter, hvor længe I skal fortsætte med jeres læseklub.

Materialer:

- Bøger – både fag- og skønlitteratur
- Opgaveark - Klubskaabelon
- Papir og farver til at dekorere klubvæggen

Sådan lever undervisningen op til de fire pejlemærker for trygge fællesskaber i undervisningen

Et fælles "vi" for klassen

Klassens læseklub bliver omdrejningspunktet for dette forløb, da det giver klassen en følelse af sammenhold. Samtidig skaber det en sammenhæng, som du kan koble større og mindre aktiviteter op på i løbet af jeres forløb med læsning. Forløbet er sammensat af forskellige små elementer, som på forskellig vis bidrager til at styrke det fælles vi i klassen, fx en bibliotekstur, inspirationsmøder og en klub.

Klubfællesskabet kan skabe en følelse af at være sammen om noget. Alle er vigtige deltagere og har en rolle at spille mht. at dele de gode historier med resten af klassen, så flere får glæde af det læste.

At kunne bidrage og lykkes

Klassens læseklub tager højde for, at eleverne fagligt befinder sig på flere læseniveauer. Med det frie valg af både genrer og emner kan du imødekomme de forskellige elevers behov og finde læsestof, der sikrer, at de hver især får en god oplevelse med læsning.

Klubbens fysiske indretning appellerer også til, at de elever, der synes, det er svært at sidde stille ved bord og stol, kan få lov at ligge eller skifte position, når der er behov for det.

Klubbens væg indbyder til, at de kreative elever kan udfolde sig. Det vil åbne mulighed for, at de svage læsere får styrket deres deltagelsesmuligheder og position, hvis de dekorerer deres anmeldelser.

Eleverne vil opleve, at de kan bidrage til at styrke klassens klub ved at deltage aktivt i undervisningen på forskellige måder.

Relevant, aktuel og meningsfuld for eleverne

Læseklubbens frie valg af emner gør det meningsfuldt for den enkelte elev, da eleven kan vælge læsemateriale efter interesser. Det er legalt at læse tegneserier eller faglitteratur om lige nøjagtig det emne, man er optaget af.

Et mangfoldigt billede af samfundet

Især skønlitteratur er gerne fuld af fortællinger, der handler om relationer, følelser, eksempler på oplevelser af samhørighed, svigt, glæde, vrede, følelse af anderledeshed osv. Grib mulighederne for på neutralt grundlag at sætte forskellige livsformer, følelser og oplevelser på dagsordenen i klassen, når eleverne deler deres læseoplevelser. Hav altid en åben og inkluderende tilgang til at høre og tale om elevernes egne oplevelser med temaet.